

ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА

Усич М. Р., Ящишина М.О.,
студенти 2 курсу спеціальності
«Ветеринарна медицина»

Керівник: к.психол.н., доцент
Васильєва О.М.

*Подільський аграрно-технічний
університет*

Що робить людину ефективним *лідером*? Це питання давно цікавить учених. Одну з найбільш відомих і простих відповідей дає *теорія великих людей*. Теорія великих людей (great person theory) стверджує, що людина, яка володіє певним набором особистісних рис, буде хорошим лідером незалежно від характеру ситуації, в якій вона знаходиться. Абсолютним втіленням теорії великих людей є поняття харизматичного лідера, перед яким схилиються оточуючі (від грец. Charizma - дар, благодать Божа, милість богів).

Якщо ця теорія вірна, то повинні існувати якісь ключові риси особистості, що роблять людину великим лідером і видатним керівником. Що це: високий інтелект, харизма (чарівність), товариськість, сміливість? Або їх поєднання?

Психологи, перейнявшись даним питанням, провели безліч спеціальних досліджень. Ось деякі співвідношення, виявлені між окремими особистісними характеристиками і лідерством:

- Лідери зазвичай володіють трохи більш високим інтелектом, ніж їх «паства». Претендентів на лідерство ні в якому разі не можна відриватися від середнього інтелектуального рівня його послідовників. «Надто розумних» неминуче відторгне натопт. Дуже далекі вони від народу ... Високочолий інтелектуал може зайняти місце найближчого помічника, мудреця, таємного радника вождя, а в кращому випадку - сірого кардинала. Але «шлях на трон» йому найчастіше заборонений. На жаль.
- Мотивація влади. Багато лідерів одержимі бажанням влади. У них сильна концентрація на власній персоні, турботі про престиж, честолюбстві. Вони, як правило, краще соціально підготовлені, проявляють більшу гнучкість і здатність до адаптації. Владолубство і здатність до інтриг допомагають їм тривалий час залишатися «на плаву». Але для них існує проблема ефективності. Наприклад, Володимира Путіна розглядають як лідера, який володіє надзвичайно сильним прагненням до влади. Однак питання, чи є він для країни ефективним керівником, при цьому залишається відкритим.
- Потрібно, або бути зразком моралі і чесноти, або володіти безпринципністю. Дослідження історичних записів показало, що серед 600 відомих монархів найбільш знаменитими були або дуже високоморальні, або виключно аморальні особистості.
- Характеристики зросту, розміру сім'ї та кількості книг, опублікованих до того, як людина вступає на посаду, - корелюють з ефективністю діяльності лідера на своїй посаді (яка визначається за оцінками істориків). Інші характеристики, включаючи і такі риси особистості, як харизма (чарівність), сміливість, схильність до домінування або впевненість в собі, згідно з результатами досліджень взагалі ніяк не пов'язані з ефективністю людини в якості лідера.

Отже, деякий скромний взаємозв'язок між особистими характеристиками і лідерськими здібностями можна виявити. Але в цілому дуже важко передбачити, наскільки хорошим лідером буде людина, тільки на підставі її особистісних рис. Тому з часом дослідники стали схилитися до думки, що недостатньо розглядати одні лише риси особистості. Потрібно враховувати і ситуацію, в якій ці риси проявляються. Відповідно до цієї точки зору, для того щоб стати ефективним лідером, не потрібно бути «великою людиною». Швидше, треба бути підходящою людиною в потрібному місці і в потрібний час.